

QUICK SCAN FLORA EN FAUNA

Rijksstraatweg 49, Voorst

13 oktober 2010
projectnummer 021-10

Van Bommel FAUNAWERK

Ecologisch advies, veldwerk, projectuitvoering

Van Bommel FAUNAWERK

Dreijenlaan 2

6703 HA Wageningen

Mobiel: +31 (0) 6 - 2741 6188

www.vanbommel-faunawerk.nl

Email: info@vanbommel-faunawerk.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever:	Familie Smeenk
Titel:	Quick Scan Flora en Fauna
Subtitel:	Rijksstraatweg 49, Voorst
Datum:	13 oktober 2010
Aantal pagina's incl. bijlagen	38
Status rapport:	goedgekeurd
Uitvoering:	Van Bommel FAUNAWERK Frans van Bommel M.Sc.
Projectnummer:	021-10
Trefwoorden:	Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet, EHS, natuuronderzoek, oriënterend onderzoek, effectbeschrijving

Van Bommel FAUNAWERK is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Van Bommel FAUNAWERK; opdrachtgever vrijwaart Van Bommel FAUNAWERK voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Deze inventarisatie is zorgvuldig uitgevoerd. De opdrachtgever dient zich er van bewust te zijn dat tussen het tijdstip van inventarisatie en uitvoering van werkzaamheden, beschermde soorten zich op het perceel kunnen vestigen. Van Bommel FAUNAWERK kan dan ook geen aansprakelijkheid aanvaarden voor kosten en/of vertragingen, voortvloeiend uit het voorkomen van beschermde soorten.

© Van Bommel FAUNAWERK

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever hierboven genoemd en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, microfilm, of op andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven genoemd en Van Bommel FAUNAWERK, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING	4
1.1.	Aanleiding voor het onderzoek	4
1.2.	Juridisch kader	4
2.	GEBIEDSBESCHRIJVING	8
2.1.	Ligging plangebied	8
2.2.	Beschrijving plangebied.....	8
2.3.	Beoogde ingrepen	9
3.	ONDERZOEKSMETHODE	12
3.1.	Beschikbare gegevens flora en fauna	12
3.2.	Veldbezoek.....	12
3.3.	Relatie met Natura 2000 gebieden en EHS	12
4.	RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE	13
4.1.	Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten	13
4.2.	Relatie met omgeving en mogelijke effecten op natuurgebieden	17
4.2.1.	Natuurbeschermingswet 1998	17
4.2.2.	Ecologische hoofdstructuur en natuurdoeltypen	17
5.	CONCLUSIES & AANBEVELINGEN	24
5.1.	Conclusies	24
5.2.	Aanbevelingen	25
6.	LITERATUUR	26

BIJLAGEN

BIJLAGE 1.	TOETSINGSSCHEMA FLORA- EN FAUNAWET
BIJLAGE 2.	TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998
BIJLAGE 3.	TOETSINGSSCHEMA ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR
BIJLAGE 4.	KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT NATURA 2000
BIJLAGE 5.	KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT EHS
BIJLAGE 6.	BESCHRIJVING KERNKWALITEITEN EHS 2005
BIJLAGE 7.	KAART NATUURBEHEERPLAN GELDERLAND
BIJLAGE 8.	NATUURDOELTYPEN
BIJLAGE 9.	ONTWERP SCHETS

1. INLEIDING

1.1. Aanleiding voor het onderzoek

Het voornemen bestaat om de bedrijfsvoering van boerderij de Adelaar meer op verbrede landbouw te richten. Hierbij wordt beoogd de bestaande boerderijcamping uit te breiden van 25 naar 50 staanplaatsen. Daarnaast zal het melkvee vervangen worden door vleesvee, dit in combinatie met landschapsbeheer, agrarisch natuurbeheer en/of natuurontwikkeling. Ook zal de kuilvoeropslag omgevormd worden naar parkeerplaatsen en de monumentale schuur op het erf worden gerestaureerd en omgevormd worden naar ontvangstruimte. Voor deze ruimtelijke plannen is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk.

Parallel aan het plan lopen de plannen van het Waterschap Veluwe en het landgoed Beekzicht de oude loop van de Voorsterbeek aan te koppelen aan de Voorsterbeek en te herinrichten met een natuurlijk beekprofiel.

Voorafgaand aan bestemmingsplanherziening en/of ruimtelijke ingreep dient er onderzoek uitgevoerd te worden naar de aanwezige natuurwaarden. Tevens dient getoetst te worden of de beoogde ingreep negatieve effecten te weeg kan brengen op beschermde natuurgebieden, zoals Natura 2000 of de EHS.

Agroplan heeft, op verzoek van de familie Smeenck, Van Bommel FAUNAWERK opdracht gegeven een quick scan uit te voeren naar de aanwezigheid van beschermde flora en fauna, de relatie met omliggende beschermde natuurgebieden en de eventuele effecten van de beoogde functiewisseling. De bevindingen zijn in het voorliggende rapport weergegeven.

1.2. Juridisch kader

Voor ruimtelijke ingrepen of plannen die leiden tot wijzigingen in bestemmingsplannen heeft men te maken met de natuurwetgeving. Soorten en hun directe leefomgeving worden beschermd door de Flora- en faunawet. De Natuurbeschermingswet en het beschermingskader van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dragen zorg voor de gebiedsbescherming.

Soortenbescherming

De bescherming van de in het wild voorkomende inheemse planten en dieren en hun directe leefgebied is sinds 1 april 2002 vastgelegd in de Flora- en faunawet.

Op grond van de artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld mogen worden. Daarnaast is het niet toegestaan om hun directe leefomgeving, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren.

Artikelen 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

- Art. 8 Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- Art. 9 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Art. 10 Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
- Art. 11 Het is verboden nesten, hopen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Art. 12 Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende planten en dieren (zorgplicht, artikel 2, lid 1). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, ongeacht beschermingsstatus, ontheffing of vrijstelling.

Zorgplicht Artikel 2 van de Flora- en faunawet

- Art. 2, lid 1 Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede hun directe leefomgeving.
- Art. 2, lid 2 De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora en fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Om te beoordelen of een plan in strijd is met de Flora- en faunawet dient onderzocht te worden of beschermde soorten in het plangebied voorkomen en of de voorgenomen ingreep mogelijk schadelijke effecten heeft op de beschermde soorten (bijlage 1 toetsingsschema Flora- en faunawet). In een aantal bij de Flora- en faunawet behorende regelingen en besluiten is vastgelegd, wanneer een vrijstelling geldt, een gedragscode van kracht is en of een ontheffingsaanvraag bij Dienst Regelingen (Ministerie LNV) benodigd is.

Toetsing ontheffingsaanvragen door Dienst Regelingen

Als gevolg van twee uitspraken van de Raad van State in 2009, is de beoordeling van ontheffingsaanvragen voor Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijnsoorten aangepast. Dienst Regelingen heeft op 26 augustus 2009 hiertoe een nieuw toetsingsschema (bijlage 1) ingevoerd. Wanneer er op de planlocatie beschermde soorten aanwezig zijn, dan heeft de initiatiefnemer twee mogelijkheden, namelijk:

1. Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Laat uw voorgenomen mitigerende maatregelen beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.
2. Zijn mitigerende maatregelen niet mogelijk? Dan volgt een volledige beoordeling voor ontheffing.

De volgende vier categorieën beschermingsniveaus (AMvB 22 februari 2005) worden onderscheiden.

Algemeen voorkomende soorten (tabel 1 soorten)

Voor de soorten in Tabel 1 van de Flora- en faunawet geldt, bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing in het kader van artikel 75 aangevraagd te worden.

Minder algemeen voorkomende soorten (tabel 2 soorten)

Voor de soorten in Tabel 2 van de Flora- en faunawet dient bij overtreding van de verbodsbepalingen een ontheffing aangevraagd te worden. Echter indien er volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode gewerkt wordt, geldt er bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting, bestendig beheer en onderhoud en bestendig gebruik, een vrijstelling van de verbodsbepalingen en hoeft er geen ontheffing aangevraagd te worden. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' ('lichte toets').

Strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten)

Voor de soorten van Tabel 3 van de Flora- en faunawet, die in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in bijlage 1 van het Vrijstellingsbesluit beschermde planten en dieren worden genoemd, dient bij overtreding van de verbodsbepalingen bij alle activiteiten (waaronder ruimtelijke ontwikkeling en inrichting) een ontheffing aangevraagd te worden. In een zeer beperkt aantal gevallen kan er op basis van een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode een vrijstelling verleend worden voor de ontheffingsverplichting bij een zeer beperkt aantal activiteiten. De ontheffingaanvraag wordt getoetst aan een drietal criteria (uitgebreide toets). Bij de uitgebreide toets dient aan alle afzonderlijke criteria te worden voldaan. De criteria zijn als volgt: de activiteiten of werkzaamheden doen geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort, er is geen andere bevredigende oplossing (alternatief) voor de geplande activiteiten of werkzaamheden, die minder schade oplevert voor de betreffende soort en er moet bij de ingreep sprake zijn van een bij de wet genoemd belang. 'Ruimtelijke ontwikkeling' wordt niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor bijlage IV Habitatrichtlijnsoorten.

Vogels

Voor vogels geldt dat er altijd een ontheffing aangevraagd dient te worden. Alle van nature in Nederland voorkomende vogelsoorten zijn beschermd middels de Vogelrichtlijn. Indien activiteiten plaatsvinden waarbij verbodsbepalingen worden overtreden ten aanzien van (broed)vogels dient er een uitgebreide toets, zoals hierboven bij Tabel 3 soorten beschreven, plaats te vinden. Indien er gewerkt wordt volgens een door het ministerie van LNV goedgekeurde gedragscode is het mogelijk dat er geen ontheffing aangevraagd hoeft te worden bij bestendig gebruik en onderhoud, bestendig beheer en ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Bij broedvogels kan een overtreding in veel gevallen voorkomen worden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Bij bescherming van vogelnesten wordt onderscheid gemaakt tussen soorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en soorten die alleen gedurende het broedseizoen beschermd zijn. 'Ruimtelijke ontwikkeling' of 'dwingende redenen van groot openbaar belang' worden niet langer als ontheffingsgrond beschouwd voor Vogelrichtlijnsoorten.

Gebiedsbescherming

Natuurbeschermingswet

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor het voortbestaan van plant- of diersoorten kunnen beschermd zijn op basis van nationale of Europese wetgeving. In de Natuurbeschermingswet

1998 (gewijzigd oktober 2005) zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet:

- Natura 2000 gebieden (Vogel- en Habitatrichtlijngebieden);
- Beschermde Natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten of projecten die een schadelijke invloed hebben op beschermde natuurgebieden geldt een vergunningplicht. Aan de hand van het toetsingsschema bijlage 2 kan bepaald worden of een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet benodigd is.

Ecologische Hoofdstructuur

Daarnaast kunnen gebieden ook onderdeel uitmaken van de ecologische hoofdstructuur (EHS). Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere ruimtelijke waarden en kenmerken. Door vergroting van natuurgebieden, ontwikkeling van nieuwe natuur en de aanleg van ecologische verbindingzones wordt dit netwerk gerealiseerd. De realisering van de EHS is een gezamenlijk streven van Rijk en provincies, dit beleid is in 1990 ingezet en dient gerealiseerd te zijn in 2018.

Voor de begrensde EHS geldt de verplichting tot instandhouding van de wezenlijke kenmerken en waarden en een 'nee, tenzij'-regime (toetsingsschema bijlage 3). Het ruimtelijke beleid, vastgelegd in de provinciale Streekplannen, is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden. Tevens moet rekening gehouden worden met de medebelangen die in het gebied aanwezig zijn. Nieuwe plannen, projecten of handelingen zijn niet toegestaan als deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

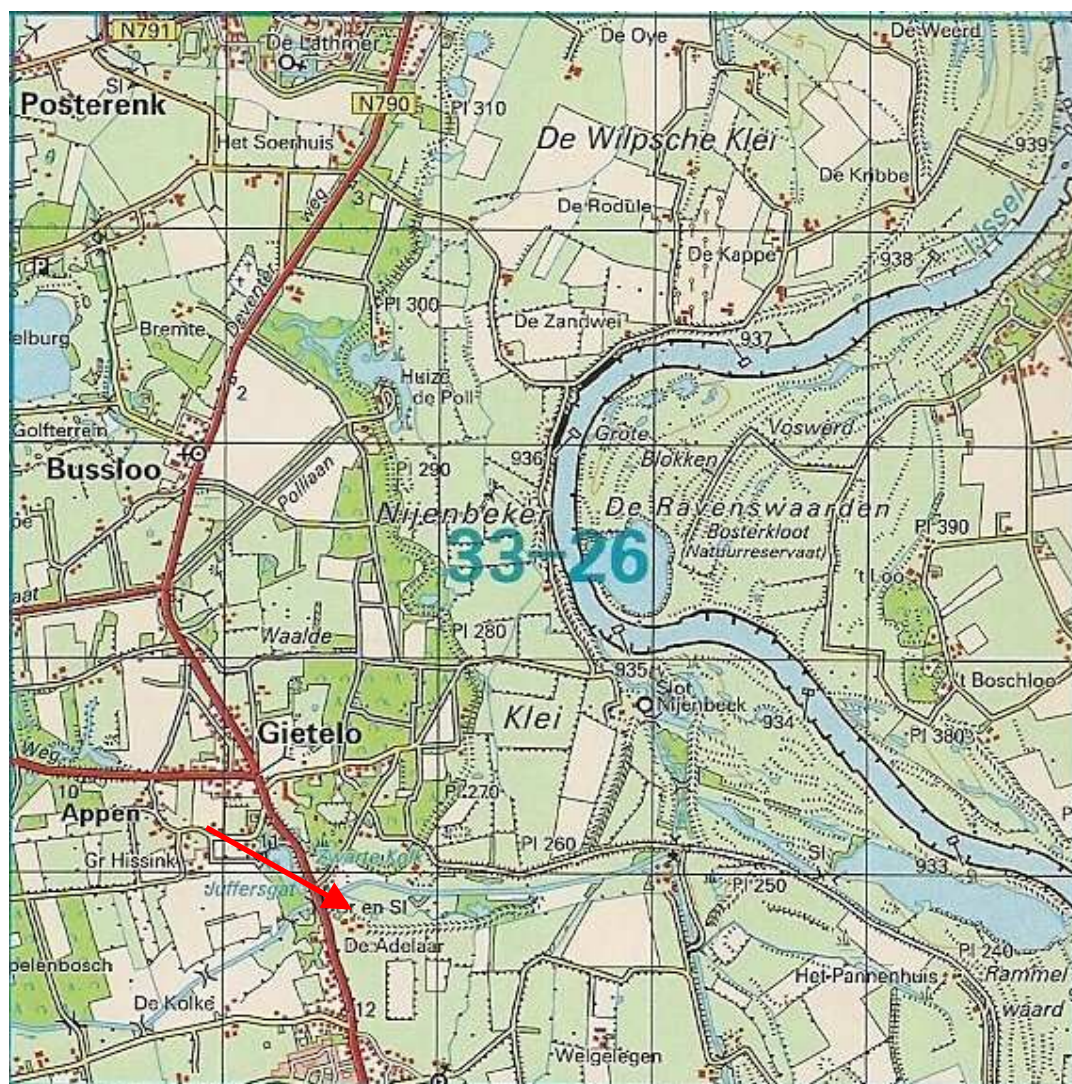
Rode Lijsten

Het besluit Rode Lijsten flora en fauna (5 november 2004) geeft een overzicht van soorten die sterk achteruitgegaan zijn in aantallen of in verspreiding. Hoewel de Rode Lijsten in strikte zin geen juridische status hebben, wordt de mate van zeldzaamheid wel meegenomen in de beoordelingsprocedure van de Dienst Regelingen. Hierbij wordt beoordeeld of de voorgenomen ruimtelijke ingreep een negatieve invloed teweeg brengt op de 'gunstige staat van instandhouding' van een soort.

2. GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1. Ligging plangebied

De planlocatie ligt in het noorden van de kern van Voorst en maakt onderdeel uit van het landgoed Beekzicht. De planlocatie is gelegen tussen de N 790 en de Voorsterbeek. Het perceel is gelegen in het kilometerhok 206-465, of te wel 33-26-52 volgens de indeling van de inventarisatieatlas (figuur 1).

Figuur 1. Topografische kaart (atlasblok 33-26) met de onderzochte locatie aan de Rijksstraatweg

2.2. Beschrijving plangebied

De planlocatie bestaat uit erf met schuren en kuilopslag, kampeerterrein en agrarische grond. De agrarische grond bestaat uit weiland. Rondom het erf en langs de perceelgrenzen zijn bosjes en landschapselementen aanwezig, zoals de hoogstamboomgaard, knotbomen, struweel, een poel en de oude beekloop. Het agrarische bedrijf zal de melkveetak afgestoten, waarvoor in de plaats vleesvee zal komen. De planlocatie ligt in het agrarisch gebied en wordt omgeven door boerderijen en bossen van het landgoed Beekzicht (figuur 2).

Binnen een straal van drie kilometer rond de planlocatie ligt het Natura 2000 gebied 'Uiterwaarden IJssel' (bijlage 4). De planlocatie ligt gedeeltelijk in de provinciale EHS begrenzing (bijlage 5).

Figuur 2. Ligging planlocatie

De foto's op de pagina hierna, genomen tijdens het veldbezoek op 23 september j.l., geven een impressie van het plangebied. Hieronder volgt een toelichting per foto.

Foto 1. Monumentale te renoveren schuur

Foto 2. Ligboxenstal

Foto 3. Kuilplaten gedeeltelijk omzoomd met hoogstamfruit

Foto 4. Grasland achter kuilplaten, beoogde benutting als camperstandplaats

Foto 5. Huidige kampeerterrein ten noorden van de ligboxenstal

Foto 6. Beoogd te benutten kampeerterrein, achteraan de gekanaliseerde oude Voorsterbeek

Foto 7. Poel aan de rand van het kampeerterrein

Foto 8. Gekanaliseerde oude Voorsterbeek ter hoogte van de Adelaar

Foto 9. Blik op bosje ten noordoosten van de planlocatie

Foto 10. Dassenburcht in bosje ten noordoosten van de planlocatie

2.3. Beoogde ingrepen

Het voornemen bestaat om de bedrijfsvoering van boerderij de Adelaar meer op verbrede landbouw te richten. Hierbij worden een aantal zaken beoogd, waarvoor een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk is, te weten:

- o bestaande boerderijcamping uit te breiden van 25 naar 50 staanplaatsen;
- o ter hoogte van de kuilopslag zullen parkeerplaatsen gerealiseerd worden;
- o monumentale schuur op het erf restaureren en omvormen naar ontvangstruimte;
- o melkvee vervangen door vleesvee in combinatie met landschapsbeheer;
- o het nieuwe kampeerterrein en camperstaanplaats zullen landschappelijk ingepast worden;
- o vergroting van de bestaande poel.

De boerderij en schuren op het erf zullen in huidige staat worden gehandhaafd. Evenals de op het terrein aanwezige houtige beplanting. Het Waterschap Veluwe en landgoed Beekzicht bereiden momenteel een plan voor om de oude loop van de Voorsterbeek aan te koppelen aan de Voorsterbeek voor waterberging en natuurontwikkeling (Kaderrichtlijn Water). Hierbij wordt beoogd ter hoogte van het kampeerterrein, de oude beekloop herin te richten met een natuurlijk beekprofiel. Dit betreft, traject 4 – Voorsterbeek tussen de N345 en gemaal Middelbeek (Kater *et al.* 2010). Daarnaast zal het perceel tussen de oude loop en Voorsterbeek worden ingezet voor nieuwe natuur of voor agrarische natuurbeheer.

Foto 1.

Foto 2.

Foto 3.

Foto 4.

Foto 5.

Foto 6.

Foto 7.

Foto 8.

Foto 9.

Foto 10.

3. ONDERZOEKSMETHODE

Bij het opstellen van deze quick scan flora en fauna is gebruik gemaakt van bestaande gegevens en literatuur. Naast het voorkomen van beschermde soorten, zijn de mogelijke ecologische relaties met beschermde natuurgebieden onderzocht. In aanvulling hierop heeft een oriënterend veldbezoek plaatsgevonden, waarbij geverifieerd is of er mogelijk beschermde soorten aanwezig zijn. Vervolgens is een inschatting gemaakt van de eventuele effecten op beschermde planten en dieren en hun leefgebieden.

3.1. Beschikbare gegevens flora en fauna

Voor het literatuuronderzoek zijn verschillende bronnen geraadpleegd, zoals verspreidingsatlassen en gegevens uit regionale of nationale databanken. Hierbij is gebruik gemaakt van de volgende atlasgegevens: de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.* 1997), de broedvogelatlas (SOVON 2002) en de atlas van amfibieën en reptielen RAVON (2009) en de atlas van vissen (de Nie 1996).

3.2. Veldbezoek

Om een betrouwbare inschatting te kunnen maken of er mogelijk beschermde soorten in het gebied aanwezig zijn wordt een oriënterend veldbezoek uitgevoerd. Daarnaast wordt de ecologische samenhang met de omgeving onderzocht en een indruk verkregen van de gebiedskenmerken zoals grondgebruik en ecotopen. Het veldbezoek heeft tevens tot doel na te gaan of aanvullend veldonderzoek noodzakelijk is in de daarvoor geldende inventarisatieperioden.

Tijdens het veldbezoek zijn de waarnemingen van dier- en plantensoorten genoteerd. Hierbij zijn niet alleen zichtwaarnemingen verzameld, zo wordt ook gelet op sporen (prenten, keutels, haren, braakballen e.d.), die op de aanwezigheid van soorten kunnen duiden.

3.3. Relatie met Natura 2000 gebieden en EHS

Om te bepalen of er mogelijk sprake is van negatieve effecten op beschermde natuurgebieden, is beoordeeld of het plangebied onderdeel uitmaakt van een natuurgebied of een relatie heeft met omliggende natuurgebieden. Het primaire onderzoeksgebied is het plangebied waar de bestemming gewijzigd wordt. Hierbij is gekeken naar de begrenzingen van natuurgebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

4. RESULTATEN EN EFFECTENANALYSE

Hieronder worden de resultaten beschreven van het literatuuronderzoek en het oriënterende veldbezoek dat op 23 september j.l. heeft plaatsgevonden. Daaruit voortvloeiend worden de verwachte effecten van de bestemmingsplanwijziging op de aanwezige natuurwaarden ingeschat. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen beschermde soorten en natuurgebieden.

4.1. Aanwezigheid beschermde soorten en mogelijke effecten

Op basis van de beschikbare literatuur is gekeken of er beschermde soorten in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn en of de habitateisen overeenkomen met de biotoop van het plangebied. Vervolgens is, mede op basis van de waarnemingen tijdens het veldbezoek, de kans ingeschat of deze of andere soorten daadwerkelijk in het plangebied aanwezig zijn.

De resultaten en de eventuele effecten worden hieronder per onderzochte soortgroep behandeld. Per soort is aangegeven of het beschermde soorten betreft, tot welke tabel van de Flora- en faunawet ze behoren en of de soort vermeld wordt op de Rode Lijst.

Broedvogels

In het plangebied zelf zijn tijdens het veldbezoek verschillende vogels aangetroffen, welke waarschijnlijk de planlocatie gebruiken als broedgelegenheid, te weten spreeuw, huismus, merel, witte kwikstaart, meerkoet, wilde eend, krakeend. Gezien het plangebied en de omgeving kunnen echter meer soorten typisch voor erven en kleinschalig agrarisch gebied verwacht worden. Daarnaast is ter hoogte van de poel een direct ten noorden van het erf en kampeerterrein een ooievaarspaal aanwezig, welke echter niet in gebruik is genomen.

Gezien de open gebouwen en de openingen onder de daken zijn broedgevallen van huismus, witte kwikstaart, merel, holenduif en mogelijk andere soorten aannemelijk. De houtige beplanting kan tevens als broedgelegenheid door een aantal soorten gebruikt worden. Er werden echter geen aanwijzingen gevonden die erop wijzen dat er een vaste verblijfplaats van een steenuil of kerkuil aanwezig is. Het omringende kleinschalige landschap met landschapelementen biedt wel de juiste leefomstandigheden voor deze uilensoorten. Het is aannemelijk dat het plangebied wel onderdeel uitmaakt van hun foerageergebied. De huismus is opgenomen op de Rode lijst als gevoelige en kerkuil en steenuil als kwetsbare soort.

Alle inheemse broedvogels zijn als zodanig beschermd volgens het strengste beschermingsniveau (Flora- en faunawet, vogelsoorten). In de Flora- en Faunawet wordt geen datum genoemd voor het broedseizoen. Op het moment dat inheemse vogels broeden, mogen er geen werkzaamheden of activiteiten plaatsvinden die het broedproces verstoren, dus ongeacht de periode van het jaar. Ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet op basis van artikel 75 is, vanwege de stringente eisen gesteld onder de Europese Vogelrichtlijn, niet mogelijk gedurende het broedseizoen.

De huismus is een soort, waarvan de nesten of vaste verblijfplaatsen jaarrond onder de Flora- en faunawet beschermd zijn (zie ook toetsingsschema bijlage 1). Van een verstoring van vaste verblijfplaatsen van de huismus of van andere vogels gedurende het broedseizoen is echter geen sprake, aangezien er niet is voorzien in de sloop van bebouwing.

Door de bestemmingsplanwijziging en beoogde ontwikkeling worden geen nesten of vaste verblijfplaatsen verwijderd of anderszins negatief beïnvloedt van vogelsoorten die jaarrond onder de Flora- en faunawet beschermd zijn.

Er dient echter wel rekening gehouden te worden met het mogelijk voorkomen van broedvogels in de beplanting. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten dient, indien houtige beplanting verwijderd wordt, dit buiten het broedseizoen uitgevoerd te worden. Het broedseizoen loopt grofweg van half maart tot half juli.

Zoogdieren

Op basis van literatuurgegevens (Broekhuizen *et al.* 1992, Limpens *et al.* 1997) en de indruk die tijdens het veldbezoek is verkregen, is ingeschat welke soorten mogelijk in het plangebied en de nabije omgeving kunnen voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn aanwijzingen op het voorkomen van veldmuis, mol en haas gevonden. Op de planlocatie komen naar alle waarschijnlijkheid nog een aantal soorten voor, of mogelijk maakt de planlocatie onderdeel uit van hun foerageergebied. Ten noorden van de planlocatie bevindt zich een belopen dassenburcht (tabel 1).

Vleermuizen

Op basis van verspreidingsgegevens uit de landelijke vleermuizenatlas (Limpens *et al.* 1997) en de habitat is een inschatting gemaakt welke soorten vleermuizen mogelijk aanwezig kunnen zijn. Uit de verspreidingsgegevens van de vleermuizenatlas komen negen soorten binnen het atlasblok voor. Hiervan zal de meervleermuis naar verwachting niet voorkomen, omdat deze grote wateren benut. Het plangebied en de onmiddellijke omgeving zijn in potentie wel geschikt voor de andere acht vleermuissoorten (figuur 1).

De laatvlieger en de gewone dwergvleermuis komen vrijwel in geheel Nederland voor. De gewone dwergvleermuis prefereert besloten en halfopen landschappen als jachtgebied, terwijl de laatvlieger voornamelijk foerageert in open tot halfopen landschap. De watervleermuis benut vooral beschutte waterpartijen. De gewone baardvleermuis, franjestraat, bosvleermuis en gewone grootoorvleermuis foerageren met name in boslandschappen, kleinschalig en/of parkachtig landschap. Rosse vleermuizen foerageren boven water, moerassen en weilanden.

Tabel 1: Overzicht van geïnventariseerde en verwachte zoogdieren in het plangebied en omgeving.

Nederlandse naam	FF wet (tabel 1,2,3) *	Rode Lijst	Opmerkingen
<i>Grondgebonden zoogdieren</i>			
egel	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bosspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
huisspitsmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
mol	tabel 1	-	aanwezig
vos	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
hermelijn	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
wezel	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bunzing	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied
steenmarter	tabel 2	-	mogelijk foerageergebied
das	tabel 3	-	aanwezig in omgeving
ree	tabel 1	-	mogelijk foerageergebied

eekhoorn	tabel 2	-	mogelijk aanwezig
rosse woelmuis	tabel 1	-	aanwezig
veldmuis	tabel 1	-	aanwezig
bosmuis	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
bruine rat	-	-	mogelijk aanwezig
huismuis	-	-	mogelijk aanwezig
haas	tabel 1	-	aanwezig
konijn	tabel 1	-	mogelijk aanwezig
<i>Vleermuizen</i>			
gewone baardvleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
franjestaat	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
watervleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
gewone dwergvleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
rosse vleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
bosvleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
laatvlieger	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied
gewone grootoorvleermuis	tabel 3	-	mogelijk foerageergebied

* Voor de tabel 1 soorten geldt een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen.

De huismuis en bruine rat vallen niet onder het beschermingsregime van de Flora- en faunawet. De andere soorten die mogelijk een vaste verblijfplaats hebben op het perceel of daar sporadisch voorkomen behoren tot soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet, waarvoor een vrijstelling ex artikel 75 van de Flora- en faunawet geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Vaste rust- en verblijfplaatsen van de eventueel in het bos aanwezige eekhoorns (Ffwet, tabel 2) zullen als gevolg van de beoogde ontwikkeling niet negatief beïnvloedt worden. Steenmarter is evenmin aangetroffen, mogelijk maakt het terrein wel onderdeel uit van het foerageergebied. De das is een strikt beschermde soort (Ffwet, tabel 3). De dassenburcht ligt buiten het plangebied, de weilanden, de oevers van de waterloop behoren tot zijn foerageergebied. De voorgenomen ontwikkeling zal echter geen negatieve effecten teweeg brengen voor de das, mits het kampeerterrein niet verplaatst wordt naar de andere zijde van de oude Voorsterbeek. Deze beekloop vormt nu een barrière voor campinggasten richting bosje waardoor het daar tamelijk rustig is. Bij herprofilering van de beek is het van belang deze barrière te behouden en zo mogelijk te versterken, zodat verstoring minimaal blijft, zoals ook nu het geval is. Door de ontwikkeling van natuurvriendelijke oevers zal het leefgebied aan kwaliteit winnen.

Voor de strikt beschermde soorten (Ffwet, tabel 3), in dit geval vleermuizen, geldt dat de bij de beoogde ontwikkeling geen bebouwing gesloopt wordt of grote bomen met holten verwijderd worden, waardoor verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen uitgesloten is.

Daarentegen kan het plangebied wel onderdeel uitmaken van het foerageergebied van de acht genoemde vleermuissoorten. Daarnaast zou de Voorsterbeek en de oude beekloop, als lineaire elementen, mogelijk als vliegroute kunnen functioneren. Wanneer de verlichting aangepast wordt op de functie van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op vleermuizen. Dit betekent, dat men zeer terughoudend dient te zijn met verlichting, in principe niet meer verlichting dan nu het geval is. Dat betekent dat het kampeerterrein en de parkeerplaatsen niet verlicht mogen worden. De verlichting van de bosrand dient voorkomen te worden, de lichtpunten zijn alleen te plaatsen nabij het erf. De gebruikte verlichting dient weinig

uitstraling te hebben, dit kan door gebruik te maken van speciale armaturen die licht alleen naar beneden stralen en geen uitstraling naar boven of in het horizontale vlak hebben.

Mits met het bovenstaande rekening gehouden wordt, zijn negatieve gevolgen op de functie van het foerageergebied en potentiële vliegroute uit te sluiten. Door de voorgenomen herprofilering van de oude beekloop zal de kwaliteit van het foerageergebied toenemen.

Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens (Creemers & van Delft 2009), de habitateisen en het veldbezoek is een inschatting gemaakt over het voorkomen van amfibieën. De planlocatie, dat wil zeggen het kampeerterrein, weiland, erf en kuilvoerplaats biedt enkel plaats aan soorten als gewone pad of bruine kikker.

Mogelijk wordt de ruimte rond de gebouwen, zoals onder stenen en opgeslagen materialen, gebruikt als winterverblijfplaats van genoemde soorten. Aangezien dit tabel 1 soorten betreft, bestaat vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Er hoeft daarom geen rekening gehouden te worden met beschermde soorten uit deze soortgroep.

In de poel en de oude loop van de Voorsterbeek zijn bastaardkikker en bruine kikker aangetroffen. Naar verwachting komen ook andere soorten voor zoals gewone pad, kleine watersalamander en mogelijk kamsalamander en knoflookpad. Het voorkomen van de poelkikker (tabel 3 soort) in de oude loop van de Voorsterbeek wordt gemeld in Kater *et al.* 2010. De oude beekloop wordt heringericht door het Waterschap de Veluwe. Terwijl de poel iets vergroot zal worden in het ruimtelijk plan. Wanneer met de vergroting van de poel rekening gehouden wordt met het jaargetijde waarin gewerkt wordt, is verstoring van voortplantingswater en het winterverblijf uitgesloten en de kans op het doden van amfibieën nihil. Deze periode loopt van begin september tot en met half oktober en wordt ook aangehouden in de gedragscode Flora- en faunawet van de Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen (IKL) en de Waterschappen.

De in opdracht van het Waterschap Veluwe uitgevoerde natuurtoets (Schröder 2010) dient inzicht te verschaffen in mogelijk aanwezige beschermde amfibieën. De initiatiefnemer van de herinrichting van de oude beekloop, Waterschap Veluwe, is verantwoordelijk dat de herinrichting conform de bepalingen uit de Flora- en faunawet geschiedt.

Reptielen

Gezien het habitat is enige mogelijk aanwezige soort de ringslang. Geschikt habitat voor broed- of overwinteringsplaatsen, zoals hout-, bladhoppen e.d., ontbreekt echter rondom het erf en het beoogde kampeerterrein. De ringslang maakt mogelijk wel gebruik van de oude beekloop, met name het niet gekanaliseerde gedeelte met de brede strook oevervegetatie.

De in opdracht van het Waterschap Veluwe uitgevoerde natuurtoets (Schröder 2010) dient inzicht te verschaffen in mogelijk aanwezige beschermde reptielen. De initiatiefnemer van de herinrichting van de oude beekloop, Waterschap Veluwe, is verantwoordelijk dat de herinrichting conform de bepalingen uit de Flora- en faunawet geschiedt.

Vissen

Mogelijk aanwezige soorten in de poel naast de planlocatie zijn driedoornige en tiendoornige stekelbaars. De poel zal vergroot worden, negatieve effecten op eventueel aanwezige vissoorten worden uitgesloten aangezien het om een uitbreiding van de poel gaat en niet om een vergraving of opschoning.

De oude beekloop wordt heringericht door het Waterschap de Veluwe. De in opdracht van het Waterschap Veluwe uitgevoerde natuurtoets (Schröder 2010) dient inzicht te verschaffen in mogelijk aanwezige beschermde vissoorten. De initiatiefnemer van de herinrichting van de oude beekloop, Waterschap Veluwe, is verantwoordelijk dat de herinrichting conform de bepalingen uit de Flora- en faunawet geschiedt.

Flora

Rondom de boerderij staan monumentale bomen, zomereiken, lindes en rode beuken. Op de perceelsgrenzen zijn sleedoorn, meidoorn, knotbomen van es en wilg aanwezig. Tevens is er ter hoogte van de kuilvoerplaats een perceel met hoogstamfruitbomen aanwezig. Rondom het erf zijn op verschillende plaatsen nieuwe hagen en fruitbomen aangeplant.

In het plangebied, rondom het erf, het weiland en de kuilvoerplaats, zijn enkel grassen en kruiden van sterk verstoorde en voedselrijke milieu's aangetroffen, o.m. engels raaigras, kweek, gestreepte witbol, grote brandnetel, brede weegbree, akkerdistel, ridderzuring, scherpe boterbloem, vogelmuur, zevenblad en paarse dovenetel.

Het plangebied biedt geen plaats aan beschermde plantensoorten of rode lijst soorten. Door de voorgenomen ontwikkeling zullen geen negatieve effecten op beschermde plantensoorten plaatsvinden.

Overige beschermde soorten

Het terrein biedt vanwege het ontbreken van geschikte biotopen, ongunstige voorwaarden voor het voorkomen van beschermde insecten. Er worden daarom geen beschermde soorten uit deze soortgroep verwacht.

4.2. Relatie met omgeving en mogelijke effecten op natuurgebieden

Voorafgaand aan een ruimtelijke ontwikkeling dient getoetst te worden of er sprake is van mogelijk negatieve effecten op beschermde natuurgebieden. Zo kan het plangebied onderdeel uitmaken van een natuurgebied. Ook kan het plangebied mogelijk een relatie hebben met omliggende natuurgebieden. Hierbij is gekeken naar de begrenzingen van natuurgebieden beschermd onder de Natuurbeschermingswet 1998 en de provinciale uitwerking van de ecologische hoofdstructuur (EHS).

4.2.1. Natuurbeschermingswet 1998

Het onderzochte gebied maakt geen deel uit van een beschermd natuurmonument of een Natura 2000 gebied. Op een afstand van ruim één kilometer ligt het Natura 2000 gebied 'Uiterwaarden IJssel' (bijlage 5).

Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000 gebieden door de voorgenomen planologische wijziging zijn, vanwege de aard en omvang van de geplande ingreep en de afstand tot het beschermde natuurgebied, uitgesloten. Een "verstoring- en verslechteringstoets" of een "passende beoordeling" zijn daarom niet aan de orde.

4.2.2. Ecologische hoofdstructuur en natuurdoeltypen

Het plangebied maakt onderdeel uit van de provinciale EHS, de EHS-Verweving. De EHS-Natuur ligt aan de andere zijde van de N345 (bijlage 5). Derhalve is toetsing aan het beschermingskader van de EHS noodzakelijk.

Binnen de gehele EHS geldt de “nee tenzij” benadering. Dit houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet mogelijk zijn wanneer daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van groot openbaar belang. Dit is het duidelijkst aan de orde binnen de EHS-natuur, waar in principe geen ontwikkelingen mogelijk zijn. In de zone EHS-verweving zijn ontwikkelingen mogelijk, mits deze de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS versterken en bijdragen aan de realisering van de EHS.

Dit betekent dat de ruimtelijke ontwikkeling getoetst moet worden aan de EHS-doelstellingen ter plaatse, welke vertaald zijn in de EHS Streekplanherziening van juli 2009, de Kernkwaliteiten van de EHS en het Natuurbeheerplan Gelderland 2009.

Natuurdoeltype (kernkwaliteit)

In de Atlas Groen Gelderland (2009) worden de kernkwaliteiten beschreven, een volledig overzicht is opgenomen in bijlage 6. De relevante kernkwaliteiten zijn hieronder beschreven.

Verschillende natuurdoeltypen (tabel 2) zijn aanwezig binnen het verwevingsgebied, te weten (1) nat bos op klei, (2) nat matig voedselrijk grasland (basisch), (3) stroomdalgrasland en (4) moeras. De standplaatseisen van deze natuurdoeltypen zijn weergegeven in tabel 3.

Tabel 2. Natuurdoeltypen (Atlas Groen Gelderland)

Natuurdoeltype	Doeltype SGR	Handboek natuurdoeltypen	Natuurlijke standplaats	Ontwikkeltijd (jaar)
nat bos op klei	18	3.61, 3.55	kleiige laagtes in het rivierengebied (o.a. ooibossen)	30
stroomdalgrasland	12	3.39, 3.49	door de rivieren afgezette matig droge en klei- en zandgrond op zonnige standplaatsen	25
nat, matig voedselrijk grasland, basisch	9b	3.32, 3.31	door de rivieren afgezette, natte tot vochtige zand en kleigrond	10-25
moeras	8	3.24	voormalig open water met verlanding	< 25

Tabel 3. Standplaatseisen natuurdoeltypen (Atlas Groen Gelderland)

natuurdoeltype	GVG opt/range (cm -mv)	droogtestress (djr)	kwel	waterberging	voedselrijk	krit. N-depos. (mol/ha/jr)
nat bos op klei	(-30) -3 – 13 (30)	<3 (15)	soms	o.k.	voedselrijk	2500
stroomdalgrasland	> (40) 85	(0) 20 – 22 (40)	nooit	o.k.	matig tot zeer	≥1400
nat, matig voedselrijk grasland, basisch	(-25) 10 – 35 – 60	< 2 (15)	soms	o.k.	matig voedselrijk	1600
moeras	(-200) -48 - -10 (40)	0	soms	o.k.	matig tot zeer	>2500

(Zonder haakjes: optimum range, tussen haakjes: extremen)

Gebiedskenmerken (kernkwaliteit)

De voor de planlocatie relevante gebiedskenmerken die als kernkwaliteit aan te merken zijn worden hieronder genoemd (tabel 4). Voor een volledig overzicht van de gebiedskenmerken voor de regio IJsselvallei wordt verwezen naar bijlage 6.

Tabel 4. Kernkwaliteiten per regio

Regio	Kernkwaliteit
IJsselvallei	De grote variatie en de hoge kwaliteit van de aanwezige natte natuurterreinen en wateren (beken en sprengen), die samenhangt met de toevoer van grondwater uit de Veluwe.
IJsselvallei	De overgangen van de droge Veluwe naar de natte flanken en naar de IJssel(vallei) waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen abiotische processen zo veel mogelijk

	ongestoord verlopen, en waarbinnen de natuur zich op de gehele gradiënt ontwikkelt. In het bijzonder in de Hattemer-, Wisselse, Beekberger- en Soerense poort.
IJsselvallei	Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei, waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen.

Ecologische hoofdstructuur (kernkwaliteit)

De voor de planlocatie relevante kernkwaliteiten van de EHS-Verweving worden hieronder genoemd (tabel 5). Voor een volledig overzicht van de andere onder EHS-Verweving genoemde kernkwaliteiten, wordt verwezen naar bijlage 6.

Tabel 5. Kernkwaliteiten per regio

Status	Kernkwaliteit
verweven	De grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) behorende bij waterafhankelijke natuurdoeltypen.
verweven	De kwaliteit van het leefgebied van alle soorten, waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en die als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.
verweven	De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden .
verweven	Het areaal en de kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.

Natuurbeheerplan Gelderland 2009

Het plangebied en de omliggende cultuurgronden zijn in het Natuurbeheerplan Gelderland aangewezen als agrarisch natuurbeheergebied, landschapszoekgebied en landschapszoekgebied ambitie (bijlage 7).

Agrarisch natuurbeheergebied

In het agrarisch natuurbeheergebied wordt Botanisch waardevol grasland (beheertype A02.01) nagestreefd (bijlage 8). De algemene uitgangspunten bij deze graslandpakketten zijn:

- geen of beperkt gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen;
- geen bemesting (ook geen bagger);
- over het algemeen beperkte beweidingmogelijkheden.

De volgende beheerspakketten zijn mogelijk en worden uitvoeriger beschreven in bijlage 8:

- Beheerpakket A02.01.01: Botanisch weiland
- Beheerpakket A02.01.02: Botanisch hooiland
- Beheerpakket A02.01.03: Botanische weide- of hooilandrand
- Beheerpakket A02.01.04: Botanisch bronbeheer

Landschapszoekgebied

Aan de hand van het landschapszoekgebied blijkt dat de realisering van verschillende landschapselementen mogelijk is (bijlage 8). De landschapselementen zijn beschreven in de Index natuur en landschap - onderdeel landschapselementen. Deze landelijk uniforme index formuleert de doelen, beheertypen en beheervoorschriften. Voor de verwezenlijking van de gestelde doelen zijn per beheertype beheervoorschriften geformuleerd. Voor een agrarische natuurbeheerder worden concrete beheermaatregelen voorgeschreven in beheerspakketten.

Landschapsbeheertypen die voor dit verwevingsgebied zijn opengesteld:

L01.01 Poel en klein historisch water	L01.10 Struweelrand
L01.02 Houtwal en –singel	L01.11 Hakhoutbosje
L01.03 Elzensingel	L01.12 Griendje

L01.04 Bossingel en geriefbosje
L01.05 Knip- en scheerheg
L01.06 Struweelhaag
L01.07 Laan
L01.08 Knotbomenrij
L01.09 Hoogstamboomgaard

L01.13 Bomenrij of solitaire boom
L01.14 Rietzoom
L01.15 Natuurvriendelijke oever
L03.01 Aardwerk en groeve
L04.01 Wandelpad over boerenland

Ruimtelijke ingrepen

De beoogde ontwikkeling voorziet in:

- bestaande boerderijcamping uit te breiden van 25 naar 50 staanplaatsen;
- ter hoogte van de kuilopslag zullen parkeerplaatsen gerealiseerd worden;
- monumentale schuur op het erf restaureren en omvormen naar ontvangstruimte;
- melkvee vervangen door vleesvee, in combinatie met landschapsbeheer;
- het nieuwe kampeerterrein en camperstaanplaats zullen landschappelijk ingepast worden;
- vergroting van de bestaande poel.

Parallel aan de plannen van familie Smeenk wordt er een herinrichting van de oude beekloop voorbereid door het Waterschap Veluwe. Hierbij zullen de graslanden ten noorden van de planlocatie ten dele ingezet worden voor de inrichting voor het natuurlijk beekprofiel. Het overige deel van het noordelijke perceel zal worden ingezet voor natuurontwikkeling (mogelijk bestaande uit moeraszone, poel, struweel), een andere mogelijkheid is dat het zal worden ingezet voor agrarisch natuurbeheer. Voor welke van de twee mogelijkheden zal worden gekozen bestaat nog geen duidelijkheid bij het Waterschap en landgoed Beekzicht.

Beoordeling ruimtelijke ingrepen

Uitbreiding boerderijcamping

Door de uitbreiding van het bestaande boerderijcamping zal er fysiek minder grond beschikbaar zijn voor realisatie van natuurdoeltypen. Daarnaast kan de uitbreiding van het kampeerterrein en een stijging van het recreatief gebruik, resulteren in een toename van verstoring in de EHS-verweving. De bestaand bossen en landschapselementen blijven onaangetaast door de ingreep. Moeras is niet aanwezig in of nabij de planlocatie, m.u.v. de oude meanderende beekloop. Wel is er matig voedselrijk grasland aanwezig, waarvan een deel gebruikt zal worden voor het kampeerterrein.

Door de oude beekloop worden de aangrenzende weilanden en het bosje met dassenbouw in redelijke mate geïsoleerd van de boerderijcamping. Aangezien de plannen voor herinrichting van de beekloop de handhaving van de beekloop als grens beogen, wordt er geen extra verstoring verwacht. Verder dient, in verband met de aanwezigheid van het foerageergebied van vleermuizen, terughoudendheid betracht te worden wat betreft verlichting van de boerderijcamping. Dat wil zeggen dat het kampeerterrein zelf niet verlicht wordt en verlichting alleen ter hoogte van het erf plaatsvindt d.m.v. van naar beneden schijnende armaturen in de buurt van het erf. Mits hiermee rekening gehouden en de omgeving van het kampeerterrein daarmee donker blijft, worden er geen negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen verwachten, evenmin als op de doelstellingen van de EHS-verweving.

Aanleg parkeerplaatsen

De aanleg van parkeerplaatsen valt in principe buiten de EHS. Tenminste, wanneer terughoudendheid betracht wordt wat betreft verlichting van het parkeerterrein. Dat betekent geen verlichting op het parkeerterrein zelf en een aangepaste verlichting d.m.v. plaatsing van naar beneden schijnende armaturen in de buurt van het erf. Mits hiermee rekening gehouden wordt en de omgeving van de

parkeerplaatsen daarmee donker blijft, is geen invloed te verwachten op de EHS-verweving doelstellingen.

Restauratie en omvorming monumentale schuur

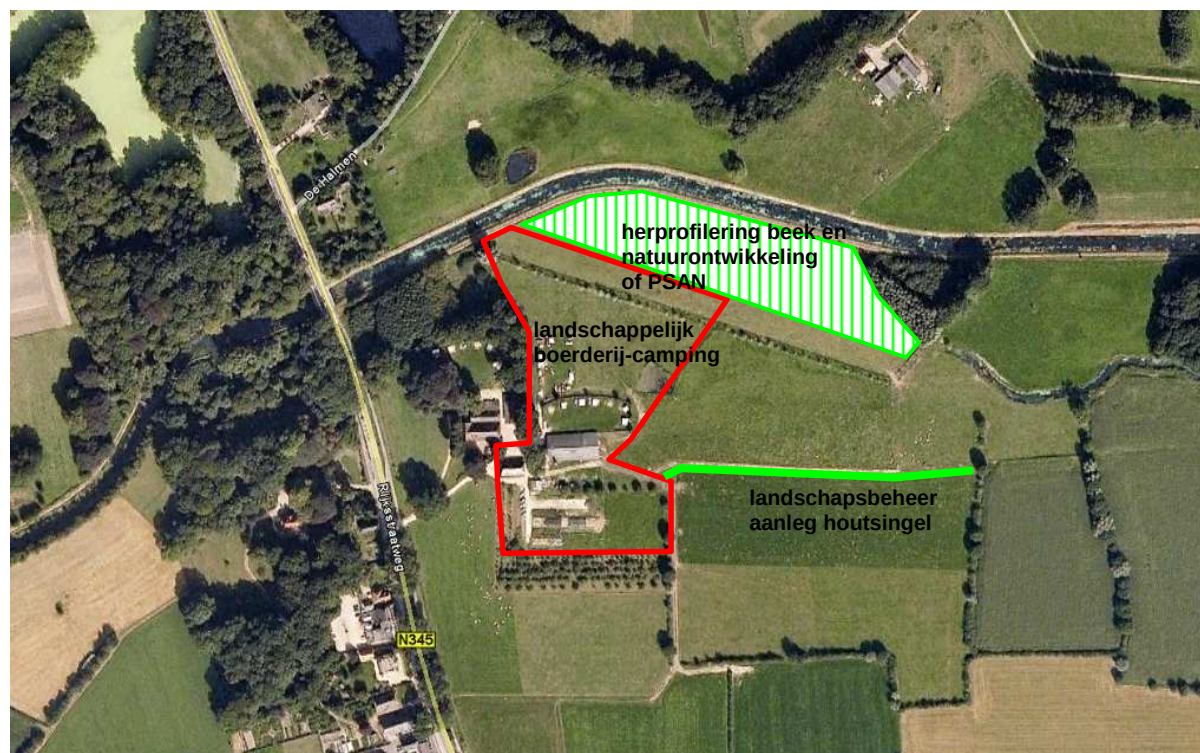
De omvorming van de monumentale schuur naar ontvangstruimte is een ingreep die buiten de EHS valt. Deze ontwikkeling zal geen invloed hebben op de EHS-verweving doelstellingen.

Vervanging melkvee door vleesvee in combinatie met landschapsbeheer, agrarisch natuurbeheer en/of natuurontwikkeling

Het melkvee wordt vervangen door vleesvee. Dit houdt in dat de weilanden minder intensief benut zullen worden dan voorheen met melkvee het geval was. Daarnaast wordt voorzien in de aanleg van landschapselementen om daarmee te voldoen aan de doelstelling om tot een verbetering van de kernkwaliteiten te komen. De andere geambieerde natuurdoelen zijn nog niet geheel duidelijk en zijn afhankelijk van de uiteindelijke plannen van het Waterschap Veluwe en het landgoed Beekzicht. Hierbij zal echter, naast de herprofilering van de oude beekloop (zie ook 'parallele ontwikkelingen' hieronder), het grasland tussen de oude beekloop en Voorsterbeek ingezet worden voor natuurontwikkeling of agrarisch natuurbeheer. Voor welke van de twee mogelijkheden zal worden gekozen bestaat nog geen duidelijkheid bij het Waterschap en landgoed Beekzicht. De maatregelen zijn hieronder beschreven:

Landschapsbeheerpakket L01.02.01 Houtsingel en houtwal (bijlage 8):

Door de aanleg van een houtsingel bestaande uit meidoorn en andere streekeigen beplanting (zie voor ligging figuur 3) samen met het bovengenoemde graslandbeheer, zal het gebied kleinschaliger van aard worden en zal de verwevenheid tussen bos en cultuurgrond versterkt worden. Ook zal hierdoor de functionaliteit van het plangebied voor broedvogels van kleinschalig agrarisch gebied, kleine zoogdieren, marterachtigen, das, vleermuizen en amfibieën verbeterd worden.

Figuur 3. Ligging maatregelen landschapsbeheer en natuurontwikkeling/agrarisch natuurbeheer

Beheerpakket A02.01.01. Botanisch weiland (bijlage 8):

Rekening houdend met de bedrijfsvoering en het gebruik van de graslanden voor beweiding door vee is het pakket 'botanisch weiland' (zie voor ligging figuur 3) het meest toepasselijk.

Het botanisch weiland beoogt de ontwikkeling van een vegetatie die kenmerkend is voor een minder voedselrijke situatie. Beweiden is jaarrond toegestaan, bemesting niet. Hiermee wordt minder snel verschaald ten opzichte van een situatie met alleen maaien en afvoeren, maar wordt een structuurrijke uitgangssituatie gecreëerd. Dergelijke weilanden bieden, vanwege de aanwezigheid van kruiden en het achterwege blijven van bestrijdingsmiddelen, levensruimte aan ongewervelden. Deze kruiden en ongewervelden zijn op hun beurt weer van belang voor verschillende broedvogels en zoogdieren. Mogelijk wordt i.p.v. agrarisch natuurbeheer, natuurontwikkeling nagestreefd.

Natuurdoeltype moeras (tabel 2):

Het grasland te noorden van de oude beekloop weiland wordt mogelijk ingezet voor natuurontwikkeling (zie voor ligging figuur 3). Hierbij wordt in ieder geval een moeraszone nagestreefd, mogelijk in combinatie met de ontwikkeling van nat, matig voedselrijk grasland of stroomdalgrasland en de aanleg van poelen en struweel. Dergelijk terrein biedt een verscheidenheid aan biotopen voor ongewervelden, amfibieën, vogels en zoogdieren.

Mogelijk wordt i.p.v. natuurontwikkeling, agrarisch natuurbeheer nagestreefd.

Gezien de bovenstaande beoogde natuurdoelen draagt deze ontwikkeling bij aan een versterking van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS en de realisatie van natuurdoelstellingen van de EHS-verweving.

Landschappelijke inpassing

Beoogd wordt het kampeerterrein landschappelijk in te passen. Hiertoe zullen hagen om het kampeerterrein alsook tussen de standplaatsen geplant worden. Zie ook de schets zoals opgenomen in bijlage 9. Hierdoor zal de betekenis van het gebied voor broedvogels en kleine zoogdieren toenemen. Daarmee draagt de landschappelijke inpassing bij aan een versterking van de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS.

Uitbreiding poel

De uitbreiding van de poel draagt bij aan de nagestreefde kernkwaliteiten van de EHS. Hierbij wordt aanbevolen aan de noordzijde van de poel, de zonzijde, het talud zeer glooiend te laten verlopen. Hierdoor zal opwarming van de ondiepe water en oeverzone snel bereikt worden.

Parallele ontwikkelingen

Het Waterschap Veluwe beoogt samen met landgoed Beekzicht waar boerderij de Adelaar onderdeel van uit maakt de oude Voorsterbeek ter hoogte van het kampeerterrein te herinrichten met een natuurlijk beekprofiel met natuurvriendelijke oevers. Hierdoor zal de geschiktheid van het terrein voor tal van soorten toenemen, waaronder ongewervelden, amfibieën, vogels en zoogdieren. De herinrichting zal leiden tot een versterking van de kernkwaliteiten en omgevingscondities en draagt bij aan de realisatie van natuurdoelstellingen van de EHS-verweving.

Gevolgtrekking

Het afwegingskader (bijlage 3) dat Gedeputeerde Staten hanteert voor ruimtelijke ingrepen, beoordeelt of een bestemmingsplanwijziging of voorgenomen ruimtelijke ingreep leidt tot een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS. Hierbij worden de voorgestelde mitigerende maatregelen, die de negatieve effecten teniet kunnen doen, meegewogen. Door Gedeputeerde Staten wordt de bestemmingsplanwijziging of ingreep afgezet tegen, enerzijds

een eventuele aantasting van de kernkwaliteiten van de EHS, en anderzijds de te realiseren natuurdoelstellingen van de EHS.

De EHS-verweving is gericht op de combinatie van natuur met andere doelstellingen zoals recreatie. Dit houdt in dat in de zone EHS-verweving zijn ontwikkelingen mogelijk, mits deze bijdragen aan de realisering van de EHS. Als kernkwaliteiten zijn verschillende natuurdoeltypen aangewezen: nat bos op klei; nat matig voedselrijk grasland (basisch); stroomdalgrasland; en moeras. Deze kernkwaliteiten worden niet aangetast met de beoogde ontwikkelingen. Een deel van het weiland dat in gebruik was voor de melkveehouderij wordt weliswaar benut als kampeerterrein, daarentegen zal een ander deel in gebruik genomen worden als 'botanisch weiland' of worden ingezet voor natuurontwikkeling. Mits bij de ontwikkelingen rekening gehouden wordt met een aantal voorwaarden, zijn negatieve effecten op de kernkwaliteiten niet te verwachten.

Deze randvoorwaarden zijn:

- Geen permanente verlichting aanleggen op het kampeerterrein en de parkeerplaatsen. De verlichting van het terrein beperken tot speciale licht afschermende armaturen die bij het erf geplaatst worden, er voor zorg dragen dat er in ieder geval geen lichtuitstraling plaatsvindt richting de bosranden en weilanden.
- Barrièrewerking van het kampeerterrein beperken door gebruik te maken van afrasteringen welke voor grondgebonden zoogdieren passeerbaar zijn.
- Handhaven van een fysieke barrière tussen kampeerterrein en achterliggende weilanden d.m.v. de te herinrichten oude Voorsterbeek

In het EHS-verwevingsgebied worden naast de verschillende natuurdoeltypen, zoals 'botanisch waardevol grasland' en 'moeras', landschapspakketten nagestreefd. Door het agrarisch natuurbeheer, de aan te leggen landschapselementen en de landschappelijke inpassing van het kampeerterrein en parkeerplaatsen, zal de verwevenheid in het gebied verhoogd en de kleinschaligheid versterkt worden. Hiermee wordt invulling gegeven aan de vergrote uitwisselingsmogelijkheden voor dieren tussen de bossen (EHS-natuur) en de cultuurgronden (EHS-verweving). Te meer wanneer ook de parallelle ontwikkelingen bij de oude beekloop meegewogen worden. Met name flora en ongewervelden en daarmee broedvogels en zoogdieren zullen baat hebben bij de ontwikkelingen.

Een aantasting van de kernkwaliteiten van de gebiedskenmerken van de regio 'IJsselvallei' (tabel 4) is niet aan de orde. Evenmin worden kernkwaliteiten nadelig beïnvloed zoals genoemd onder het EHS-verwevingsgebied (tabel 5). Door de beoogde ontwikkelingen zal netto, de landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden versterkt worden.

Slotsom is dat er door de uitbreiding van de boerderij-camping mogelijk een negatief effect is op de EHS-verweving. Door rekening te houden met de bovengenoemde randvoorwaarden zullen deze tot een minimum beperkt blijven. Afgezet tegen de te realiseren natuurdoelstellingen op het bedrijf, zoals het agrarisch natuurbeheer of de aanleg nieuwe natuur, de aanleg van landschapselementen en landschappelijke inpassing wordt het EHS-verwevingsgebied versterkt. Een significant negatieve invloed van de voorgenomen bestemmingsplanwijziging op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS, is gezien het bovenstaande niet aan de orde. Het beschermingsregime van de EHS staat deze ruimtelijke ontwikkeling niet in de weg.

5. CONCLUSIES & AANBEVELINGEN

5.1. Conclusies

- Mogelijk zijn er vaste verblijfplaatsen van jaarrond beschermde vogels aanwezig op de planlocatie. Daarnaast bieden de gebouwen, het erf en de beplanting mogelijk plaats aan broedende vogels. Het plan voorziet echter niet in een ingrepen zoals de sloop van gebouwen of het rooien van grotere bomen met holten waardoor jaarrond beschermde nesten verloren kunnen gaan. Om verstoring van broedvogels zoveel mogelijk uit te sluiten dient een eventuele verwijdering van houtige beplanting buiten het broedseizoen (½ maart tot ½ juli) plaats te vinden. Mits hiermee rekening gehouden wordt zijn negatieve effecten op de aanwezige broedvogels of jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen uitgesloten.
- In de omgeving is een strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten (Ffwet tabel 3 soort) aanwezig, te weten de das. Deze soort gebruikt de omgeving van de planlocatie als foerageergebied. Mits de oude beekloop en de barrièrewerking die daarvan uitgaat behouden blijft, zal de verstoring van het bosje en daarin gelegen dassenbouw beperkt blijven en zal de functionaliteit van het gebied voor de das behouden blijven. De ontwikkelingen zullen geen negatieve effecten teweeg brengen op de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten eekhoorn en steenmarter (Ffwet tabel 2). Voor ruimtelijke ingrepen bestaat een vrijstelling voor de (mogelijk) aanwezige grondgebonden zoogdieren (tabel 1 soort).
- Voor de strikt beschermde soorten (Ffwet, tabel 3), in dit geval vleermuizen, geldt dat de bij de beoogde ontwikkeling geen bebouwing gesloopt wordt of grote bomen met holten verwijderd worden, waardoor verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen uitgesloten is. Daarentegen kan het plangebied wel onderdeel uitmaken van het foerageergebied of vliegroute van de acht vleermuissoorten. Mits de verlichting aangepast wordt op de functie van het plangebied als foerageergebied voor vleermuizen, zijn er geen negatieve effecten te verwachten op vleermuizen. Dit betekent terughoudendheid met verlichting, in principe niet meer verlichting dan nu het geval is, waarbij het kampeerterrein en de parkeerplaatsen niet verlicht mogen worden. De verlichting van de bosrand en weilanden dient voorkomen te worden, de lichtpunten zijn alleen te plaatsen nabij het erf. De gebruikte verlichting dient weinig uitstraling te hebben, dit kan door gebruik te maken van speciale armaturen die licht alleen naar beneden stralen en geen uitstraling naar boven of in het horizontale vlak hebben. Op voorwaarde dat met het bovenstaande rekening gehouden wordt, zijn negatieve gevolgen op de functie van het foerageergebied en potentiële vliegroute uit te sluiten. Door de aanleg van landschapselementen, het agrarisch natuurbeheer en de herprofilering van de oude beekloop zal de kwaliteit van het foerageergebied voor vleermuizen vergroot worden.
- Mogelijk zijn er beschermde soorten amfibieën (tabel 2 of 3 soorten) aanwezig binnen de plangebied. Wanneer met de vergroting van de poel rekening gehouden wordt met het jaargetijde waarin gewerkt wordt, d.w.z. na de voortplantingsperiode en vóór de winterrust, is verstoring van voortplantingsgebied en vaste verblijfplaatsen uitgesloten en de kans op het doden van amfibieën nihil. Deze periode loopt van begin september tot en met half oktober en wordt ook aangehouden in de gedragscode Flora- en faunawet van de Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen (IKL) en de gedragscode van de Waterschappen. Voor de andere ruimtelijke ingrepen bestaat een vrijstelling voor de mogelijk aanwezige amfibieën (tabel 1 soort). Wat betreft mogelijk aanwezige beschermde soorten

amfibieën in de oude Voorsterbeek wordt verwezen naar de natuurtoets van Schröder (2010), welke in opdracht van het Waterschap Veluwe is uitgevoerd.

- Er worden geen beschermde soorten reptielen, vissen, insecten of planten binnen de plangebied verwacht, waarvoor een ontheffing vereist is (tabel 2 of 3 soorten). Wat betreft mogelijk aanwezige beschermde soorten reptielen en vissen in de oude Voorsterbeek wordt verwezen naar de natuurtoets van Schröder (2010), welke in opdracht van het Waterschap Veluwe is uitgevoerd.
- Ondanks dat voor de tabel 1 soorten bij de ruimtelijke ingreep een vrijstelling geldt, dient men rekening te houden met de zorgplicht, deze geldt altijd en voor alle planten en dieren, onafhankelijk van beschermingsstatus en/of ontheffing of vrijstelling is verleend.
- Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura 2000 gebied of een ander gebied beschermd middels de Natuurbeschermingswet. Er wordt geen externe werking van de planologische wijziging op het Natura 2000 gebied 'Uiterwaarden IJssel' te verwachten. De Natuurbeschermingswet 1998 staat de ruimtelijke ingreep niet in de weg.
- De ruimtelijke ingreep en het veranderd gebruik door de uitbreiding van de boerderij-camping levert in potentie een negatief effect op de EHS-verweving. Door mitigerende maatregelen te treffen zal dit tot een minimum beperkt worden, deze randvoorwaarden worden hieronder genoemd. Afgezet tegen de te realiseren natuurdoelstellingen op het bedrijf, zoals de ontwikkeling van nieuwe natuur (moeraszone, poel, struweel) of agrarisch natuurbeheer (botanisch weiland), de aanleg van landschapselementen (houtsingel) en landschappelijke inpassing zal netto gezien het EHS-verwevingsgebied versterkt worden. Een significant negatieve invloed van de voorgenomen ontwikkelingen op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS, is gezien het bovenstaande niet aan de orde. Het beschermingsregime van de EHS staat deze ruimtelijke ontwikkeling niet in de weg.
- Randvoorwaarden bij de ruimtelijke ingreep in de EHS-verweving:
 - o Geen permanente verlichting aanleggen op het kampeerterrein en de parkeerplaatsen. De verlichting van het terrein beperken tot speciale licht afschermende armaturen die bij het erf geplaatst worden, er voor zorg dragen dat er in ieder geval geen lichtuitstraling plaatsvindt richting de bosranden en weilanden.
 - o Barrièrewerking van het kampeerterrein beperken door gebruik te maken van afrasteringen welke voor grondgebonden zoogdieren passeerbaar zijn.
 - o Handhaven van een fysieke barrière tussen kampeerterrein en achterliggende weilanden d.m.v. de te herinrichten oude Voorsterbeek

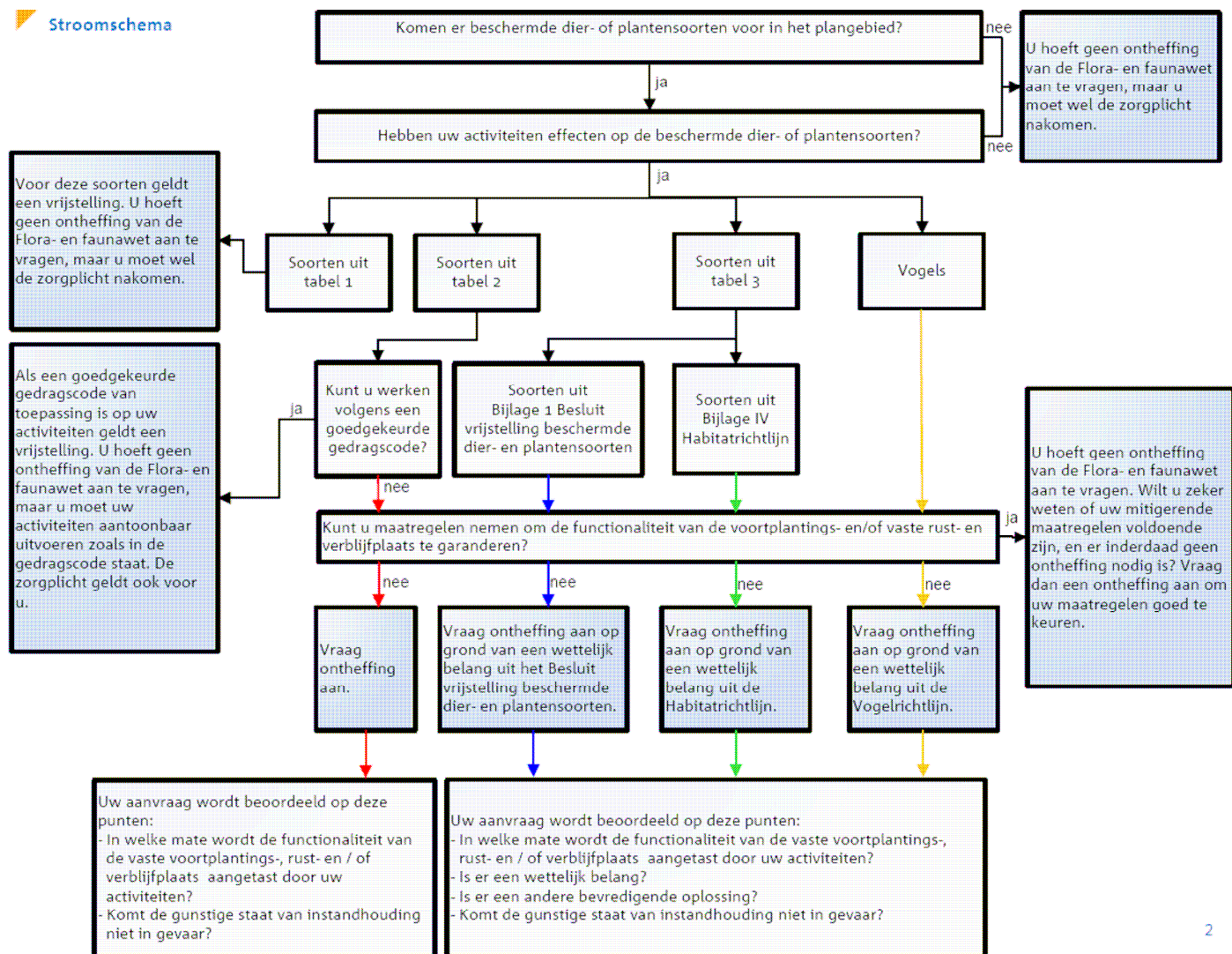
5.2. Aanbevelingen

- Bestrijding van de grote berenklaauw in het bosje langs de Voorsterbeek, eventueel gezamenlijk met landgoed Beekzicht en/of het Waterschap Veluwe.

6. LITERATUUR

- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk en J.B.M. Thissen, 1992. *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*. Uitgeverij KNNV, Utrecht.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON), 2009. *De Amfibieën en Reptielen van Nederland*. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Kater, E. G.J. Maas & F.G.W.A. Ottburg, 2010. Raamplan Voorsterbeek. Alterra-rapport 2042. Alterra Wageningen UR.
- IPO & Ministerie van LNV, 2009. Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant. Index Natuur en Landschap: Onderdeel landschapsbeertypen. Versie 3 maart 2009.
- Lange R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, 1994. *Zoogdieren van West-Europa*. KNNV-uitgeverij Utrecht.
- Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers (red), 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie*. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- Meijden. R. van, 1996. *Heukels' Flora van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen
- Ministerie van LNV, 2004. Besluit Rode Lijsten Flora en fauna.
- Ministerie van LNV, 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten! Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998. Ministerie van LNV, Den Haag.
- Ministerie van LNV, 2008. Kaartmachine beschermde natuurgebieden: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>.
- Ministeries van LNV, VROM en de Provincies 2007. Spelregels EHS: Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Nie, H.W. de, 1996. *Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen*. Media Publishing Int., Doetinchem.
- Provincie Gelderland, 2006. Kernkwaliteiten en omgevingscondities van de Gelderse ecologische hoofdstructuur - Streekplanuitwerking. Vastgesteld door Provinciale Staten mei 2006.
- Provincie Gelderland, 2009. Herbegrenzing Ecologische Hoofdstructuur - Streekplanherziening. Vastgesteld door Provinciale Staten juli 2009.
- Schröder, R.J.H., 2010. Flora- en faunaonderzoek Voorsterbeek 2009. Rapport 1001 - Ecologisch Adviesbureau Schröder, Winterswijk-Woold.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels: 1998 – 2000*. Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Waterschap Veluwe, 2010. Raamplan Herstel Voorsterbeek. Waterschap Veluwe, Apeldoorn.
- Website: <http://www.waarneming.nl>

BIJLAGE 1 TOETSINGSSCHEMA FLORA- EN FAUNAWET

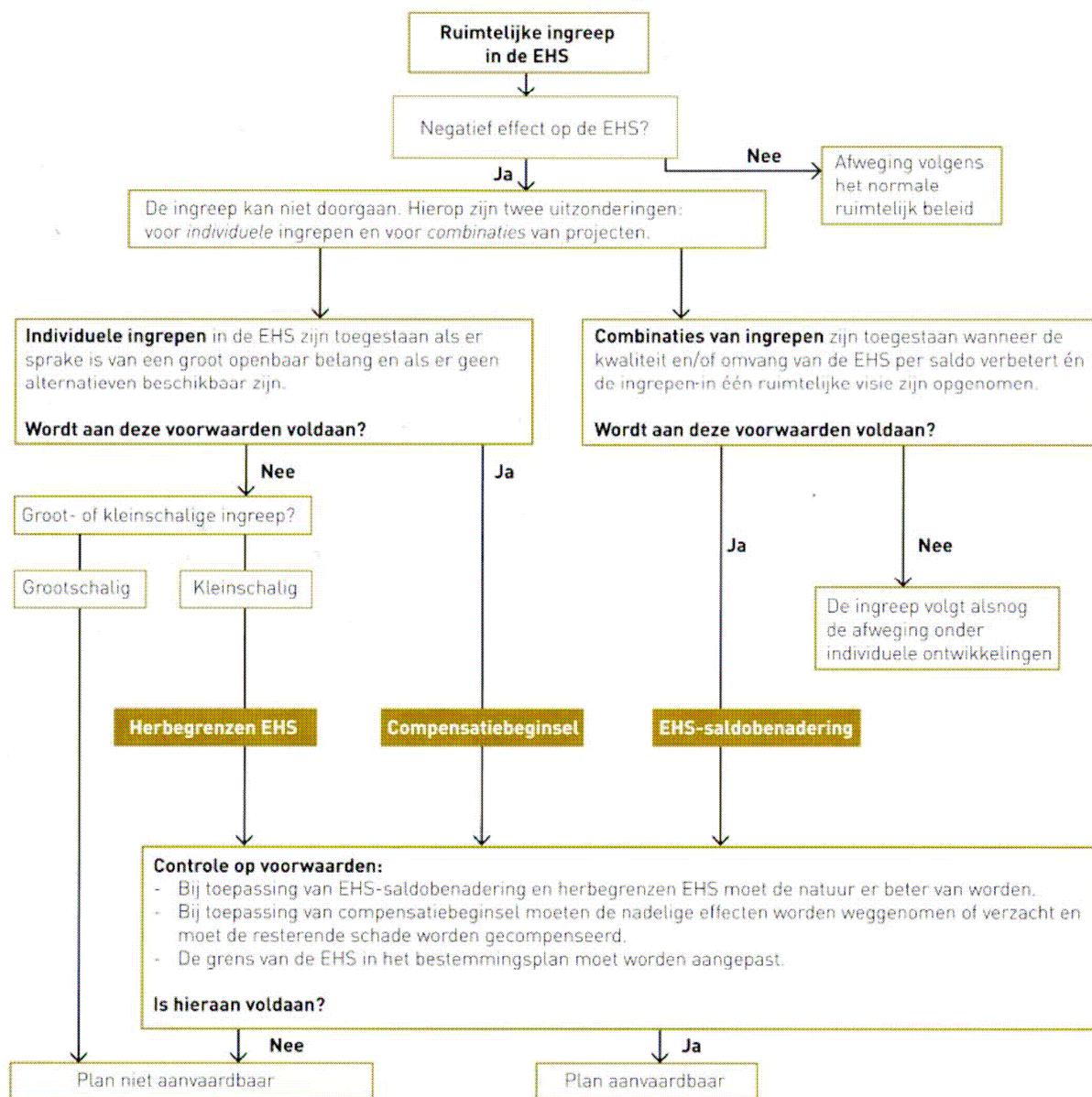

BIJLAGE 2 TOETSINGSSCHEMA NATUURBESCHERMINGSWET 1998

BIJLAGE 3 TOETSINGSSCHEMA ECOLOGISCHE HOOFDSTRUCTUUR (EHS)**ONTWIKKELING WEL OF NIET MOGELIJK?**

In onderstaand schema is te zien of een bepaalde ruimtelijke ingreep binnen de EHS voor compensatie, saldobenadering of herbegrenzing in aanmerking komt.

BIJLAGE 4. KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT NATURA 2000

Kaarten afkomstig van de gebieden database van het Ministerie van LNV

De gele lens geeft de ligging van de Natura 2000 gebieden weer. Geen Natura 2000 gebieden binnen een straal van 3 km.

BIJLAGE 5. KAART LIGGING PLANLOCATIE IN RELATIE TOT EHS

Kaart afkomstig uit: Atlas Groen Gelderland – EHS Streekplanherziening vastgesteld door PS juli 2009.

BIJLAGE 6. BESCHRIJVING KERNKWALITEITEN EHS 2005**Natuurdoeltypen (kernkwaliteit)**

Gebied code	Gebiedsoppervlak	Natuurdoeltype	Oppervlakte natuurdoeltype (%)	Aantal stapstenen
Z147	40	nat bos op klei	5	0
Z147	40	nat matig voedselrijk grasland (basisch)	25	0
Z147	40	stroomdalgrasland	25	0
Z147	40	moeras	2	0

Verdroging natuur (signaleringskaart)

Mate van verdroging	ernstig
Omgevingsconditie	Grond- en oppervlaktewateromstandigheden (kwaliteit, kwantiteit en stroming) behorende bij de waterafhankelijke natuurdoeltypen

Fosfaatverzadigde gronden in de EHS (signalering)

Percentage fosfaatverzadigde gronden	22
--------------------------------------	----

Overschrijding toelaatbare stikstofbelasting (signalering)

depositie (mol/ha/jr)	2965
toelaatbare belasting	2490
aantal malen overschrijding	1,19

Hemelhelderheid (signalering)

helderheid in microcandela/m2	0,824
-------------------------------	-------

Gebiedskenmerken (kernkwaliteit)

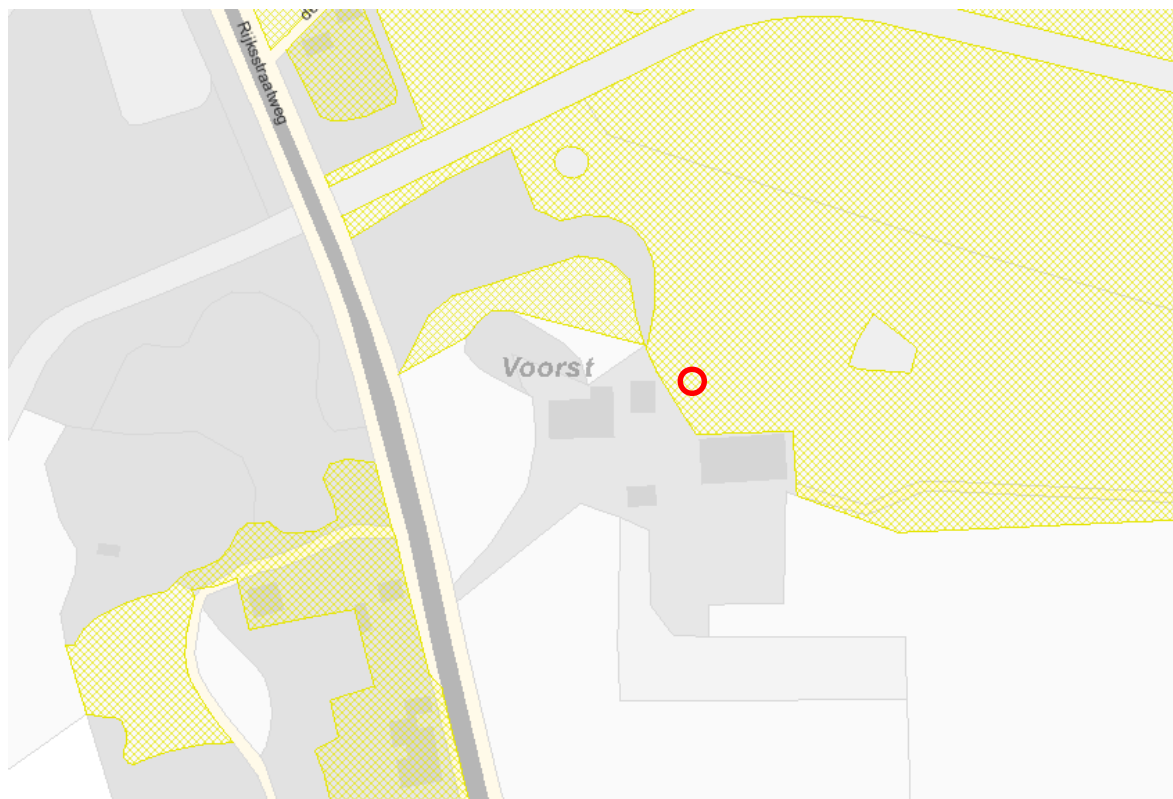
Regio	Kernkwaliteit
IJSSELVALLEI	De grote variatie en de hoge kwaliteit van de aanwezige natte natuurterreinen en wateren (beken en sprengen), die samenhangt met de toevoer van grondwater uit de Veluwe.
IJSSELVALLEI	De overgangen van de droge Veluwe naar de natte flanken en naar de IJssel(vallei) waarbinnen uitwisseling van planten en dieren mogelijk is, waarbinnen abiotische processen zo veel mogelijk ongestoord verlopen, en waarbinnen de natuur zich op de gehele gradiënt ontwikkelt. In het bijzonder in de Hattermer-, Wisselse, Beekberger- en Soerense poort.
IJSSELVALLEI	Het goed bewaard gebleven reliëf en de daarmee samenhangende variatie en hoge kwaliteit van de natuur in de IJsseluiterwaarden. Met in deze uiterwaarden zowel gave kronkelwaarden met stroomdalgraslanden, hagen en hardhoutoibosjes, als goede kansen voor een grootschalige, weinig gestuurde natuurontwikkeling.
IJSSELVALLEI	Het vanuit ecologisch opzicht samenhangend geheel van landgoederen en beken in de Zuidelijke IJsselvallei, waarin soorten als de das, amfibieën en vleermuizen voorkomen.

Ecologische hoofdstructuur (kernkwaliteit)

Status	Kernkwaliteit
verweven	De grond- en oppervlaktewater-omstandigheden (kwaliteit en kwantiteit) behorende bij waterafhankelijke natuurdoeltypen.
verweven	De kwaliteit van het leefgebied van alle soorten, waarvoor conform de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen een ontheffing vereist is en die als zodanig worden genoemd in de AmvB Vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora en Faunawet.
verweven	De landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden.
verweven	De stilte in stiltebeleidsgebieden en stiltegebieden (in geval de norm van 40 decibel wordt overschreden).
verweven	De uitwisselingsmogelijkheden voor planten en dieren in verbindingzones en tussen de verschillende leefgebieden in de overige delen van de EHS; in het bijzonder de vrije verplaatsing van herten en wilde zwijnen binnen het gehele bos- en natuurgebied van de Veluwe.
verweven	Het areaal en de kwaliteit van bestaande natuur-, bos- en landschapselementen en gebieden die aangewezen zijn voor nieuwe natuur en agrarische natuur.

BIJLAGE 7. KAART NATUURBEHEERPLAN GELDERLAND

Kaart afkomstig uit: Atlas Groen Gelderland – Natuurbeheerplan Gelderland 2009.

Agrarisch natuurbeheergebied

Kaartvlaknummer	2391
Natuurtype	A02 Agrarische floragebieden
Beheertype	A02.01 Botanisch waardevol grasland
Toegestane beheerpakketten	A020102;A020103b
Oppervlakte in HA	12,706

Landschapszoekgebied

Kaartvlaknummer	34
Gebiednaam	Overig Gelderland
landschapszoekgebied	
Toegestane beheertypen	L0101;L0102;L0103;L0104;L0105;L0106;L0107;L0108;L0109;L0110;L0111;L0112;L0113;L0114;L0115;L0301;L0401
Oppervlakte in HA	436026,418

Landschapszoekgebied ambitie

Kaartvlaknummer	30
Gebiednaam	Overig Gelderland
landschapszoekgebied ambitie	
Toegestane beheertypen	L0101;L0102;L0103;L0104;L0106;L0108;L0109;L0110;L0111;L0114;L0115;L0401
Oppervlakte in HA	436026,418

BIJLAGE 8. NATUURDOELTYPEN

Uit: Natuurbeheerplan Gelderland 2009.

A02.01 Botanisch waardevol grasland

Algemene informatie

De botanische kwaliteit van agrarisch beheerde percelen is de laatste tientallen jaren hard achteruitgegaan. Het gaat hierbij vooral om verlies aan minder kritische soorten zoals de Echte koekoeksbloem, een tot voor kort vrij algemeen voorkomende soort van kruidenrijke graslanden. Toch zijn de laatste jaren ook successen geboekt op percelen met een uitgekiend botanisch beheer. Het nieuwe pakkettenstelsel wil op deze weg verder gaan en bijdragen aan het verhogen van de algemene botanische kwaliteit van zowel percelen als perceelsranden.

Pakkettenstelsel

Het pakkettenstelsel voor botanisch waardevol grasland bestaat uit een aantal pakketten. Algemene uitgangspunten zijn:

- o geen of beperkt gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen;
- o geen bemesting (ook geen bagger);
- o over het algemeen beperkte beweidingmogelijkheden.

Met het pakket botanisch weiland wordt een vegetatie ontwikkeld die kenmerkend is voor een minder voedselrijke situatie. Beweiden is jaarrond toegestaan, bemesting niet. Hiermee wordt minder snel verschaald ten opzichte van een situatie met alleen maaien en afvoeren, maar wordt een structuurrijke uitgangssituatie gecreëerd.

Botanisch hooiland gaat uit van frequent maaien en afvoeren, gecombineerd met nabeweiden in de nazomer en winter. Met dit pakket wordt getracht de voedselrijkdom van het perceel versneld te reduceren, waardoor productiever grassoorten verdwijnen en kruiden meer kans krijgen. In situaties waarin de kruidenrijkdom nog erg laag is, zal er meer gemaaid en afgevoerd moeten worden dan wanneer er reeds een bloemrijke vegetatie aanwezig is. Beide bovenstaande pakketten zijn ook beschikbaar in een randenvariant.

Nieuw is een pakket ten behoeve van bronbeheer. Dit pakket behoedt brongebieden in het agrarisch gebied voor negatieve invloeden op de waterkwaliteit en kwantiteit.

Beheerpakket A02.01.01: Botanisch weiland

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland.
2. De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten uitgesloten

Beheereisen:

1. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
2. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
3. Standweiden is het gehele jaar toegestaan met max. 2 GVE per hectare. Van 1 oktober tot 1 maart is onbeperkt weiden toegestaan
4. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A02.01.02: Botanisch hooiland

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland.
2. De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.

Beheereisen:

1. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
2. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
3. Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 1 maart.
4. Het gewas wordt jaarlijks minimaal éénmaal gemaaid en afgevoerd.
5. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.

Beheerpakket A02.01.03: Botanische weide- of hooilandrand

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland.
2. De beheereenheid heeft een minimale (rand)breedte van 2 meter.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten

Beheereisen:

1. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is slechts toegestaan voor pleksgewijze bestrijding van akkerdistel, ridderzuring en brandnetel.
2. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
3. Het grasland mag niet worden geklepeld, gescheurd, gefreesd of heringezaaid

Beheerpakketten:

- A02.01.03a Voor botanische weiderand geldt: beweiding is toegestaan;
A02.01.03b Voor hooilandrand geldt: beweiding is niet toegestaan.

Beheerpakket A02.01.04: Botanisch bronbeheer

Instapvoorwaarden voor het beheertype:

1. De beheereenheid bestaat uit grasland.
2. De beheereenheid is ten minste 0,5 hectare groot.
3. Cumulatie met alle beheerpakketten is uitgesloten.
4. De beheerseenheid is gelegen in een brongebied;
5. De beheerseenheid staat niet in verbinding met open water, behalve bij natuurlijke afwatering

Beheereisen:

1. Gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan.
2. De beheereenheid wordt niet bemest en er wordt geen bagger opgebracht.
3. Beweiding is uitsluitend toegestaan in de periode van 1 augustus tot 1 maart.
4. Het gewas wordt jaarlijks minimaal éénmaal gemaaid en afgevoerd.
5. Het grasland mag niet worden gescheurd, gefreesd of heringezaaid.
6. Bron vrijwaren van beschadiging door vee.
7. Geen kunstmatig waterbeheer.

Subsidiabele landschapselementen binnen de landschapszoekgebieden

Landschapsbeheertypen die voor dit verwevingsgebied zijn opengesteld:

L01.01	Poel en klein historisch water
L01.02	Houtwal en –singel
L01.03	Elzensingel
L01.04	Bossingel en geriefbosje
L01.05	Knip- en scheerheg
L01.06	Struweelhaag
L01.07	Laan
L01.08	Knotbomenrij: Aanvullende voorwaarde: Knotbomen staan gemiddeld 4 meter uit elkaar.
L01.09	Hoogstamboomgaard: Aanvullende voorwaarde Bij hoogstamboomgaarden moeten de fruitbomen gelijkmatig zijn verdeeld over de gehele boomgaard.
L01.10	Struweelrand
L01.11	Hakhoutbosje
L01.12	Griendje
L01.13	Bomenrij of solitaire boom
L01.14	Rietzoom
L01.15	Natuurvriendelijke oever
L03.01	Aardwerk en groeve
L04.01	Wandelpad over boerenland

Uit: IPO & Ministerie van LNV 2009. Index Natuur en Landschap: onderdeel Landschapsbeheertypen.

L01.02 Beheertype Houtwal en houtsingel

Algemene beschrijving

In de loop der eeuwen zijn in het Nederlandse landschap diverse lijnvormige landschapselementen verschenen met houtige gewassen. Sommige van deze landschapselementen zijn al eeuwen oud. De functie was vaak meerledig: zo dienden dergelijke landschapselementen als perceelsscheiding en veekering maar leverden ze ook gebruikshout op. Door de komst van prikkeldraad en de schaalvergroting en ruilverkavelingen zijn vele kilometers van deze elementen verdwenen. Houtwallen en houtsingels komen in heel Nederland voor en er zijn vele lokale varianten zoals; graften, grubben, dykswālen, schurvelingen of houtkaden. Houtwallen komen vooral voor in cultuurlandschappen in het Zandgebied, Heuvelland en het Duingebied. Lijnvormige landschapselementen met wallichaam in het laagveengebied worden houtkade genoemd. Ook de begroeiing op graften en holle wegen in Zuid-Limburg vallen onder dit type.

Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringende landschap. Houtwallen en houtsingels zijn bepalend voor het kleinschalige kampenlandschap op de zandgronden. Deze lijnvormige elementen vormen een belangrijk biotoop voor aan struwelen en zomen gebonden flora en fauna in het cultuurlandschap. Ze zijn tevens van belang ter oriëntatie voor vleermuizen en als verbindingzone voor fauna.

Afbakening

- Een houtwal of houtsingel is een vrijliggend lijnvorming en aaneengesloten landschapselement, al dan niet groeiend op een aarden wal, met een opgaande begroeiing van inheemse bomen en/of struiken. De begroeiing wordt als hakhout beheerd.
- De houtwal of houtsingel is maximaal 20 meter breed.

- Elzensingels bestaande uit een enkele rij horen niet tot dit beheertype maar tot L01.03 Elzensingel.
- Bomenrijen of boomgroepen horen niet tot dit beheertype maar tot L01.13 Bomenrij/solitaire boom.

Algemene beheerverplichting

Houtwallen en houtsingels worden periodiek, eenmaal in de 6-25 jaar, afgezet, met uitzondering van eventueel aanwezige overstaanders. Bij houtwallen wordt het wallichaam in stand gehouden en indien nodig hersteld.

Beheervoorschriften

Voorwaarden en eisen

- Tenminste 75% van de oppervlakte van het element wordt als hakhout beheerd en periodiek, afgezet.
- Snoeihout mag op stapels of rillen in het element verwerkt worden voor zover het de ondergroei en/of de stoven niet schaadt;
- Er mag geen snoeihout verbrand worden in, of in de directe omgeving van het element en als snoeihout versnipperd wordt mogen de snippers niet verwerkt worden in het element; 5
- Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in het element is niet toegestaan, behalve bij bestrijding van ongewenste houtsoorten (Amerikaanse vogelkers, Amerikaanse eik, Robinia en Ratelpopulier) middels een stobbenbehandeling;
- Het element mag niet betreden en/of beschadigd worden door vee. Het element wordt van het weiland afgescheiden door een veekerende sloot of een raster. Het raster mag niet bevestigd zijn aan het element;
- Het afzetten van het element wordt alleen verricht in de periode tussen 1 oktober en 15 maart. Overhangende takken kunnen gedurende het gehele jaar worden teruggesnoeid.

Beheerpakketten

L01.02.01 Houtsingel en houtwal

- Het element wordt eenmaal in de 6-25 jaar afgezet. Soortensamenstelling en standplaats zijn leidend voor de frequentie van afzetten.

L01.02.02 Hoge houtwal

- De houtwal wordt eenmaal in de 21-25 jaar teruggesnoeid. Periodiek kunnen overhangende takken worden teruggesnoeid;
- Het wallichaam is minimaal 0,8 meter hoog en de kruidachtige vegetatie van de steile walkanten wordt gemaaid;
- Het raster, indien noodzakelijk, staat aan de voet van de houtwal of aan de voet van de greppel/sloot.
- Aan beide zijden ligt aan de voet van de houtwal een greppel of sloot die in stand wordt gehouden;
- Slootmaaisel of bagger mag niet verwerkt worden in het element.

L01.02.03 Holle weg en graft

- Het element is gelegen op talud van holle weg of graft in Zuid-Limburg.
- Het element wordt minimaal eenmaal per 15 jaar afgezet.

BIJLAGE 9. ONTWERP SCHETS

Ontwerp afkomstig van Agroplan bv.

